

F. t. l. vedr. retsplejeloven m.v. og forskellige andre love

sættelsesområde for ansatte i Justitsministeriet med tilhørende institutioner og den manglende retlige beskyttelse mod fjernelse fra stillingen gør det tvivlsomt, om ordningen som helhed kan anses for forenelig med konventionen.

Justitsministeriet anmodede på den baggrund Domstolsudvalget om at fremkomme med forslag, der kan fjerne denne tvivl.

Domstolsudvalget har derfor – både for at imødekomme Menneskerettighedskonventionens krav og de hensyn, der ligger bag grundlovens bestemmelser om uafhængige domstole - overvejet mulighederne for at fjerne denne tvivl. Udvalget finder, at der især bør lægges vægt på at sikre den personlige uafhængighed, og at understrege, at den dømmende myndighed er et uafhængigt organ.

Det foreslås således bl.a. – som det fremgår nærmere nedenfor – at begrænse ansættelsesområdet for dommerfuldmægtige m.v. og at gennemføre et værn mod afskedigelse og forflyttelse. Herudover anbefaler udvalget, at ikke-udnævnte dommere i almindelighed kun beklæder retten i tilfælde, der kan begrundes i uddannelses- og ressourcemæssige hensyn.

4.5.1. Ansættelsesområde og ansættelsesmyndighed

Som nævnt ovenfor er fuldmægtige ved domstolene i dag ansat inden for Justitsministeriets ansættelsesområde, der omfatter domstolene, anklagemyndigheden, departementet og visse styrelser.

Som led i tilvejebringelsen af øget ansættelsessikkerhed foreslår udvalget, at dette brede ansættelsesområde for dommerfuldmægtige og retsassessorer indsnævres fra »Justitsministeriet med tilhørende institutioner« til alene at være »domstolene«. Herved sikres det, at en dommerfuldmægtig ikke kan flyttes til andre tjenestegrene.

I tilknytning til, at ansættelsesområdet ændres til domstolene, har udvalget drøftet, om ansættelseskompetencen i konsekvens heraf burde placeres hos domstolene selv, konkret de respektive landsretspræsidenter. Udvalget finder det imidlertid mest hensigtsmæssigt, at ansættelse af dommerfuldmægtige også fremtidigt sker centralt. Udvalget foreslår derfor, at ansættelse af dommerfuldmægtige foretages af Domstolsstyrelsen.

Der henvises til betænkningen side 298-299 og § 52 i lovudkastet i betænkningen.

4.5.2. Beskyttelse mod afskedigelse og uansøgt ændring af tjenestested

Udvalget finder, at der fortsat bør være adgang til afskedigelse og forflyttelse af dommerfuldmægtige

og retsassessorer, men kun under særlige, kvalificerede omstændigheder. For utvivlsomt at opfylde de krav, som Menneskerettighedskonventionen antages at stille med hensyn til uafhængige og upartiske dommere, må dommerfuldmægtige og retsassessorer og andre, der udøver dømmende virksomhed, sikres mod, at administrationen kan fjerne dem fra deres stilling. Kompetencen til at træffe afgørelse om fjernelse fra stillingen bør derfor efter udvalgets opfattelse henlægges til domstolene selv.

Udvalget foreslår Den Særlige Klageret som den institution, der skal have kompetence til at træffe afgørelse i disse sager. Dels er Den Særlige Klageret i forvejen kompetent i sager om afsættelse af dommere og i sager, hvor private klager over dommerfuldmægtige og retsassessorers embedsførelse, dels taler hensynet til en ensartet behandling for, at sagerne behandles af ét centralt organ.

Udvalget foreslår således, at en uansøgt afskedigelse eller en tjenestestedsændring mod den pågældendes vilje kun skal kunne finde sted ved dom afsagt af Den Særlige Klageret.

Udvalget foreslår endvidere, at disse sager indbringes for klageretten af Domstolsstyrelsen (eksempelvis ved kammeradvokaten), da styrelsen er ansættelsesmyndighed.

Udvalget foreslår, at det værn, der opstilles mod fjernelse fra stillingen, kommer til at omfatte alle ikke-udnævnte dommere, dvs. dommerfuldmægtige, retsassessorer og midlertidigt beskikkede dommere, herunder beskikkelse ved korttidskonstitution.

Der henvises herom i øvrigt til betænkningen side 299-300.

Beskyttelse mod afskedigelse

Udvalget finder, at der bør kunne ske afskedigelse af dommerfuldmægtige og retsassessorer, når betingelserne i grundlovens § 64 eller retsplejelovens § 49 for afskedigelse af dommere er opfyldt.

Udvalget finder det imidlertid ikke ønskeligt blot at udvide dommerens beskyttelse mod afskedigelse til at gælde dommerfuldmægtige og retsassessorer, idet en sådan beskyttelse ville gøre det endog meget svært at afskedige fuldmægtige, der viser sig uegnede i stillingen. Efter udvalgets opfattelse forstærkes det betænkelige ved en så vid beskyttelse ved, at beskyttelsen vil gælde fra den første ansættelsesdag.

Udvalget foreslår derfor, at der også fremover bliver adgang til at afskedige i tilfælde, hvor dommerfuldmægtige m.v. må anses for generelt uegnede til at gøre fortsat tjeneste ved domstolene. Herudover foreslår udvalget, at fuldmægtige – som øvrige offentlige ansatte - bør kunne afskediges på grund af sygdom.